

(Pàgines 2 i 3)

Comarca consolidada

Els alcaldes del Moianès fan balanç dels sis anys que fa que el Parlament en va aprovar el reconeixement

ALBERT LLIMÓS

Vista panoràmica del Moianès des del mirador de la Creu de Moià

El Parlament de Catalunya va reconèixer l'any 2015 la comarca del Moianès. Sis anys després, i amb el Consell Comarcal definitivament en marxa, els alcaldes dels 10 municipis coincideixen a assenyalar que la comarca està consolidada, però amb diferents graus d'entusiasme. El desplegament de

La radiografia: coincidència en la idea que s'han fet passos endavant, però encara queden reptes pendents

l'àrea social i que es puguin mancomunar serveis tècnics en una comarca amb molts pobles petits són dos dels punts que la majoria posen en valor. No obstant això, encara queden reptes pendents en l'última comarca que s'ha incorporat al mapa de Catalunya.

(Pàgina 9)

Un recorregut per l'espai Hemalosa de Santa Maria d'Oló

(Pàgina 10)

Els festivals, un segell identificatiu de la vitalitat cultural

(Pàgines 4 i 5)

ALBERT LLIMÓS

"La proximitat és un valor"

Entrevista al president del Consell, Ramon Vilar, que defensa que la proximitat en una comarca petita com el Moianès és un valor.

(Pàgina 12)

GRISSELDA ESCRIGAS

El Moianès, en femení

Queralt Guinart, il·lustradora i dissenyadora gràfica, és la primera protagonista d'una secció que donarà veu a les dones del Moianès.

(Pàgina 6)

L'altra cara de la pandèmia: l'obertura de nous negocis a Sant Quirze Safaja

(Pàgina 8)

El Trail Moianès Club, exponent de la febre per les curses de muntanya

El Moianès és l'última de les comarques que s'han creat a Catalunya, la més jove. Els inicis no van ser fàcils per la manca de finançament però a poc a poc ha aconseguit més serveis i infraestructures per fer la vida més fàcil a la gent de la comarca.

Sis anys de la comarca

Els alcaldes fan un balanç general positiu de l'evolució del Moianès des de la seva creació, tot i algunes veus crítiques

Moia

Queralt Campàs

Després d'un llarg procés i molts esforços, l'any 2015 es va crear la comarca del Moianès, l'última a aparèixer al mapa de Catalunya. Gairebé 11.000 persones van ser cridades a participar en la consulta que va tenir lloc el 22 de març, i en la qual el sí es va imposar amb el 80% dels vots. Abans, l'Estany, Santa Maria d'Oló, Moià, Calders i Monistrol de Calders formaven part del Bages; Granera, Castellterçol, Sant Quirze Safaja i Castellcir eren del Vallès Oriental, i Collsuspina, d'Osona. Deu municipis petits (la capital té 6.000 habitants i Granera, una vuitantena) que confeïxen una personalitat pròpia a la comarca.

La base de la creació del Moianès va ser justament el procés participatiu, que va rebre el suport de la Generalitat i va beure del lideratge de Dionís Guiteras, alcalde de Moià, que en aquell moment era diputat al Parlament pel grup d'ERC. "Tots els grups van entendre, tot i no compartir-ho, la necessitat de tramitar una llei que reconegués la comarca", explica. Els resultats de la consulta avalaven que tirés endavant: participació de gairebé el 50% del cens i 80,44% de vots a favor pel 16,35% que hi va haver en contra. Guiteras destaca d'aleshores la necessitat de crear la comarca "per no perdre tot el que havia suposat treballar durant 20 anys mancomunadament a través del Consorci".

Posteriorment a la creació del Moianès, el Consell Comarcal va començar a treballar per dotar-se de l'estructura tècnica necessària que permetés assumir les competències que li corresponien i definir quin model de servei volien prestar. Els dos primers anys van ser complicats, sobretot per la manca de finançament, i no va ser fins al 2019 que van poder comptar amb un pres-

EDUARD SÁNCHEZ
(Calders)

"S'ha fet un sobreesforç que no compensa"

EDUARD GUITERAS
(Castellcir)

"Ara és més fàcil arribar a Vic o Manresa"

ISAAC BURGOS
(Castellterçol)

"L'àrea social i l'OSTEM són els punts forts"

ORIO BATLLÓ
(Collsuspina)

"L'atenció a les persones és més eficient ara"

SALVADOR TRESSERRA
(L'Estany)

"Al principi va costar molt d'arrencar"

supost. A partir d'aquí es van generar diferents projectes, centrats sobretot a reforçar el sector dels serveis i el transport entre poblacions i ciutats més grans.

Tots els alcaldes coincideixen a assenyalar els serveis socials com a àmbit molt reforçat des del Consell Comarcal del Moianès. En aquest sentit, Oriol Batlló, de Collsuspina, destaca que "ara es pot donar una assistència molt més adaptada a les necessitats concretes de cada persona i, alhora, s'ha pogut ampliar la quantitat de ciutadans que reben ajuts socials".

L'altra branca que destaquen una gran majoria és la de la millora del transport públic, que ha augmentat exponencialment en nombre d'usuaris. Ara, per exemple, hi ha una línia d'autobús per arribar a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Un altre dels àmbits que s'ha millorat és la facilitat de contractació de tècnics. La majoria de nuclis es consideren "micropobles", pel nombre d'habitants que tenen, fet que suposa un problema perquè el pressupost dels consistoris és molt limitat. "No podem contractar tècnics ni enginyers a jornada completa. No tenim prou finançament", apunta Isaac Burgos, alcalde de Castellterçol. És per això que s'ha fet un gran pas endavant amb l'obertura de l'Oficina de Serveis Tècnics del Moianès (OSTEM), que dona servei a tots els municipis. "Tenir aquesta figura tècnica que podem contractar per hores ens ajuda a no haver d'externalitzar, i això ens dona alè a nivell econòmic." En la mateixa direcció, Anna Guixà, alcaldessa de Sant Feliu, destaca també aquesta oficina com un dels punts forts i hi afegeix, a més, que "la comarca et dona aquell suport que tu sol no pots aconseguir. A través del consell d'alcaldes, on ens reunim cada dos mesos, ens ajudem entre tots i intercanviem experiències".

Tot i aquesta millora general, en alguns casos concrets, hi ha poblacions que encara depenen de serveis de fora de la comarca. És el cas de Santa Maria d'Oló. "Des de

TRES MOMENTS HISTÒRICS. A dalt, foto de família del ple de Constitució del Consell Comarcal

la creació de la comarca els ciutadans no han notat gaires canvis en el seu dia a dia, perquè en l'àmbit educatiu depenem de l'institut d'Artés i en l'àmbit sanitari continuem anant a l'Hospital de Manresa, però des de l'Ajuntament si que ho hem notat, sobretot a l'hora de poder mancomunar serveis", apuntava Xavier Baraut, alcalde de Santa Maria d'Oló.

A nivell general, els alcaldes volen que el Moianès continuï treballant per esdevenir una comarca amb una gestió descentralitzada i propera als ciutadans, per tal que tothom s'hi senti representat.

Entre els alcaldes també s'alcen algunes veus crítiques com la de Ramon Vancells, de Monistrol de Calders, que considera que "ara

ja no es pot tornar enrere però ha estat un autèntic fracàs", o la d'Eduard Sánchez, alcalde de Calders, que considera que l'únic aspecte positiu que té la creació de la comarca és que pot continuar existint el Consorci de Promoció Econòmica. "No ens ha aportat res millor del que ja teníem al Bages", apuntava. "Jo era partidari que es creés la comarca però després de l'experiència veig que ha estat massa costosa perquè el Consell Comarcal no té una dimensió pràctica i la burocràcia, que s'ha multiplicat i suposa una gran despesa i un sobreesforç, no compensa."

Pel que fa al sistema econòmic, el model de la comarca, que sempre s'havia basat en el tèxtil, es va ensorrar entre les dècades dels 80 i els 90, i va deixar unes taxes d'atur

ALBERT LLIMÓS / CRIBELDA ESCRIGAS

PERE GENESCÀ
(Granera)

“Ara tenim finançament per fer projectes”

DIONÍS GUITERAS
(Moia)

“Sense això, ho hauríem perdut tot”

RAMON VANCELLS
(Monistrol de C.)

“No podem retrocedir però és un fracàs”

ANNA GUIXÀ (St. Quirze Safaja)

“És un coixí que et dona suport si no en tens”

XAVIER BARAUT
(Sta. Maria d'Oló)

“Encara estem en construcció”

ar”, afegeix. A més, el sector agrari del Moianès s’ha vist augmentat, els últims anys, per persones joves que s’hi volen dedicar, a diferència d’altres zones de Catalunya on la pagesia s’envelleix cada vegada més.

Pel que fa a les empreses, la creació de la comarca ha suposat “més proximitat amb l’administració i la millora de les comunicacions per una empresa com la nostra que comercialitza arreu del món”, expliquen des de Formatges Mumbrú. En aquest sentit Guiteras apunta que “s’ha demostrat que una administració al costat del sector privat és una administració que funciona i permet que la comarca avanci”.

D’altra banda, els sectors turístics i de serveis també s’han reforçat durant els últims anys i són una de les fonts de finançament de molts negocis de la zona,

Més veïns; gent amb segona residència s’hi ha empadronat

que augmenten la facturació durant els mesos d’estiu i caps de setmana.

A nivell general, la comarca s’estructura de baix a dalt. “Són les entitats, empreses o persones que presenten projectes o demanen consell a l’administració, els polítics només orientem”, diu Guiteras. A més, un 80% dels llocs de treball del Moianès, estan ocupats per gent de la comarca, una dada que desprèn l’existència d’una indústria molt variada. La pandèmia no ha generat un augment destacable de la població, però sí que s’ha constatat que persones amb segones residències s’hi han quedat a viure gràcies al teletreball.

En definitiva, el Moianès és una comarca que està en constant ebullició i reformulació.

molt elevades. “La creació del Moianès ens va servir per canviar el model econòmic

que imperava al territori”, apunta Guiteras. Ara, l’espai del sector tèxtil l’ha ocupat

la indústria agroalimentària, que en bona part és ecològica. “L’agricultura s’ha trans-

format en sostenible i això ha permès que moltes explotacions s’hagin pogut ampli-

COVA DEL TOLL

La COVA DEL TOLL, situada al terme municipal de Moia, és una de les coves prehistòriques d’Europa més rica en fauna del QUATERNARI, d’ara fa uns 100.000 anys, i molt important a nivell arqueològic, amb restes de l’edat de pedra.

La visita guiada a les Coves del Toll és una bona excusa per conèixer la prehistòria al Moianès. La visita guiada es complementa amb la visita, per lliure, de la resta del Parc Prehistòric, ubicat en un entorn natural on trobareu un itinerari botànic i una zona de poblat amb diferents reproduccions de cabanes prehistòriques. Amb l’entrada a les Coves tindreu l’accés gratuït al Museu de Moia.

El 2007 es presenta el Pla Director del Geoparc de la Catalunya Central, del qual el Museu de Moia i les Coves del Toll són membres fundadors i impulsors del projecte, i que rere un llarg recorregut comença a veure la llum quan el setembre de 2012 és acceptat per la Xarxa de Geoparc Mundial de la Unesco, sent el primer d’aquesta tipologia a Catalunya, el Geoparc Mundial Unesco de la Catalunya Central.

Ajuntament de Moia

Ramon Vilar és el president del Consell Comarcal del Moianès. Amb llarga experiència a la política local, perquè havia estat vuit anys alcalde de Santa Maria d'Oló, on ara és regidor, i també conseller comarcal, des de fa dos anys és al capdavant del Consell.

“El Moianès és un bon lloc per viure”

Entrevista a Ramon Vilar, president del Consell del Moianès

Moia

Q. Campàs / A. Danés

Ja han passat sis anys des de la llei de creació de la comarca del Moianès, que va donar pas al posterior naixement del Consell Comarcal. En aquests moments la comarca està consolidada?

De consolidada, n'està. Però quan va néixer el Moianès no hi havia experiència recent de creació de noves comarques. Feia 30 anys que no se'n reconeixia cap. Això va fer que haguéssim d'anar pas a pas, anar desplegant serveis, alguns dels quals abans ja es prestaven com a Consorci del Moianès i d'altres que s'han fet nous des del Consell Comarcal. Per fer-ho possible ha fet falta crear l'estructura necessària de personal i, en un ens de nova creació, com és el cas, fins que no fa tres anys no pots començar a consolidar una plantilla fixa. Això ha dut un temps.

Però, ara, està consolidat.

Formalment, sí. El Consell té un equip de bons professionals, presta serveis i té intenció de desplegar-ne més. Volem anar una mica més enllà i intentar fer una comarca que presti atenció als ciutadans, que doni més suport als ajuntaments, que atengui les empreses... Per això posem en valor, i hi donem molta importància, a moltes iniciatives com, només per posar alguns exemples, el servei d'ocupació del Moianès o l'oficina de serveis tècnics, perquè per la tipologia d'ajuntaments petits que hi ha a la comarca, és molt important disposar d'arquitecte o enginyer de forma mancomunada. Tenim projectes, també, en altres àmbits, com el de fer un centre comarcal d'acollida d'animals domèstics.

Si el Consell va desplegant serveis té sentit que continuï existint el Consorci?

Són organismes complementaris. Sota el paraigua del Consell, en el Consorci ens hi recolzem en molts àm-

bits: en el de turisme, amb el desplegament de l'ecomuseu per posar en valor el patrimoni de cada poble; en el de la formació, ara presentem el programa de cursos de l'últim trimestre de l'any amb més de 130 activitats... Hi ha subvencions que són específiques pel Consorci. És un organisme que ha fet molta feina des del seu naixement per donar resposta com a territori a la crisi que es va viure entre els anys 80 i 90, i avui continua sent útil.

“La comarca està consolidada, però ha dut temps. Feia 30 anys que no se'n creava cap”

“Consell i Consorci són complementaris. El Consorci té utilitat”

“Al Consell hauríem preferit un govern d'unitat, però no va ser possible”

Parlava de subvencions. Un dels problemes del Consell és que molts dels recursos són finalistes? Que hi ha poc marge de maniobra?

Sí, i tot i que hem focalitzat esforços i hem destinat recursos a àmbits que requereixen una atenció especial, és veritat que les grans transferències són finalistes: això és per a menjador, això és per a transport... Per aquest motiu el Consorci ens ajuda.

El projecte de l'escorxador tirarà endavant?

Tenim concedits 215.000 euros per fer un escorxador de baixa capacitat, fix. Com

a projecte pilot ens trobem amb dificultats per condicionants urbanístics, de sanitat, d'emplaçament... Però a la comarca hi ha aquesta necessitat. L'escorxador de Moia només sacrifica porcs i hi ha petits productors que sacrificuen xais, vedells o cabrits i s'han de desplaçar a fora. N'hi ha que van a Sabadell, fins i tot. Ens sembla que seria interessant donar aquest servei no només perquè els pagesos que hi ha ho tinguin més fàcil per continuar, sinó també perquè, si pot ser, n'hi hagi més: tenen el seu ramat, netegen els boscos, redueixen el risc d'incendis... Això és important en una comarca com la nostra amb molta massa forestal.

Els ajuntaments tenen la sensació que han millorat pertanyent al Moianès respecte a les comarques on estaven adscrits abans?

Això s'hauria de preguntar a cada ajuntament i hi pot haver diverses opinions, però la majoria entenc que valoren que hi ha més proximitat. Amb la Covid vam poder fer uns plans d'ocupació, donem suport a les necessitats de formació, hem atorgat subvencions a petits empresaris i artistes locals per poder realitzar un festival. Això des de la proximitat, i aquesta és una de les virtuts d'una comarca com el Moianès, és més fàcil de fer.

Vostè va formar part del grup d'alcaldes promotors del Moianès, però la comarca la van fer possible els polítics o les persones?

Que els polítics, si als alcaldes se'ns pot considerar polítics, anéssim a l'una va fer que la gent s'impliqués a fons en la iniciativa i que la consulta es guanyés a tots els pobles. Això reflecteix que en el fons la necessitat hi era. I no és que fos mèrit dels polítics o de la gent, sinó de tothom qui va treballar-hi i, també, de tothom qui hi havia treballat abans perquè la feina que havia fet prèviament el Consorci, d'estar a prop de la gent i de les seves necessitats, també hi va

Ramon Vilar Camprubí, president del Consell Comarcal del Moianès (ERC)

ajudar. Va ser una mena de comunió entre la gent i els polítics.

Aquest consens, vist el que va passar després al Lluçanès en què en alguns pobles va guanyar el no, va ser determinant?

Segurament. Vam fer molta feina d'explicar, explicar i explicar. Vam posar-hi coll i barres. I en algun poble, com al meu, la cosa pintava malament. També hi havia algun polític que mirava cap a una altra banda...

Qui era?

Ningú en concret, i no vull obrir cap polèmica, però el fet que al davant hi hagués en Dionís Guiteras, alcalde de Moia, diputat i impulsor de la llei de creació situava ERC al capdavant. I algunes persones, tot i entendre que era bo, si hi havia pobles que mostraven certs dubtes s'hi agafaven. La voluntat dels alcaldes va ser tirar-ho endavant, però en polítics de cert nivell no sempre era així.

De la Generalitat, vol dir?

Sí, però insisteixo que no vull que sigui un retret per a ningú.

Però aquella idea de consens inicialment es trasllada al Consell Comarcal amb un govern d'unitat que en aquest mandat s'ha trencat.

Aquest consens va ser-hi en el primer govern del Consell Comarcal. I al Consorci històricament sovint no calia ni votacions. Si hi havia punts de vista diferents es discutien i es buscaven solucions.

Ho enyora?

Una mica sí, perquè l'esperit de l'inici del Consorci era molt positiu. I si s'havia de votar es votava, però si un poble deia que un tema no el veia clar es mirava com fer-ho per arribar a un acord. En aquest mandat al Consell, la nostra voluntat era que hi hagués un govern d'unitat, però no ha estat així; hi ha qui defensa que és millor fer comarca des de l'oposició. És respectable.

Les paraules trencar el consens potser són massa fortes, però si no s'ha trencat almenys s'ha esquerdat. Per què?

No ho sé. Potser el fet que ERC estigués la davant i tornés a guanyar les eleccions no es va posar bé.

Això vol dir que ERC i Junts més que socis són adversaris?

No, adversaris no. Són dos partits que tenen diferències però les diferències a nivell de país no es reflecteixen aquí. Al Consell fan oposició amb el que creuen que han de fer oposició.

Però, en canvi, Castell en Positiu i el PSC estan al govern.

Sí. I hi estem molt còmodos treballant.

Vist des de fora, i encara que la política nacional i la local pertanyin a nivells diferents i el Consell, a més, sigui un organisme de segon grau, entén que sorprengui que el PSC tingui carter a al govern del Consell i JxC no?

ALBERT LLIMÓS

Això va formar part d'una negociació després de les eleccions i, aleshores, no va ser possible fer un govern d'unitat. No sé si hem d'aprofundir en aquest tema: en tot cas la nostra voluntat és impulsar la idea de treballar conjuntament.

L'últim pressupost, JxCat el va votar.

Sí.

Si els voten el pressupost, entès com l'expressió xifrada de les polítiques que es volen dur a terme, significa que un cert acord sobre temes importants sí que hi és.

Sí, vam acceptar esmenes que ens proposaven i es va poder arribar a un acord.

A l'hora de definir polítiques cal tenir en compte, també, la poca densitat de població. Això també té implicacions.

Sí, perquè el fet de tenir poca massa crítica de població fa que hi hagi serveis que no es puguin donar íntegrament a la comarca. En determinats itineraris de Batxillerat, per exemple. Si volem que els joves es quedin hauríem de tenir més sinergies amb les empreses i les necessitats de la comarca per donar-hi resposta. No necessitem Decatlons ni multicines. Viure al Moianès està bé. És un bon lloc per viure-hi.

Però què hi fa falta? Perquè hi ha pobles molt petits i la població s'envelleix.

És el que comentava: no tenim massa crítica com a

comarca per generar segons quins serveis, però hi ha temes que podem millorar, com l'atenció de l'oficina del DARP, que s'ha de posar a Castellterçol per atendre els ramaders, perquè puguin fer els seus tràmits sense necessitat d'anar a Manresa o a Vic. Això s'ha de mirar de potenciar que es pugui resoldre dins del Moianès.

Existeix el sentiment de comarca? Els habitants d'alguns municipis tenen poca relació entre ells i continuen tenint més vincles amb poblacions veïnes com Artés o Sant Feliu de Codines.

De sentiment de comarca, n'hi ha cada vegada més, però això no treu que hi continuï havent relació amb altres pobles. A Oló tenim

l'institut a Artés. I, per tant, hi ha molta relació i, dins del Moianès, a una escala més petita, passa el mateix que quan els d'Oló pertanyíem al Bages i, per tant, érem de la mateixa comarca que Aguilar de Segarra o Fonollosa. Ara, com que la comarca és més petita, això és menys accentuat i cada vegada hi ha més relació entre els pobles de la mateixa comarca encara que hi hagi pobles, com el meu, que històricament han tingut més tirada a Manresa o Vic que a Moià, però s'estan fent passos que consoliden la idea de descentralització, de desplaçar els serveis als pobles –com la psicòloga d'atenció a la dona– i no al revés.

Abans ha dit que el Moianès era un lloc per viure-hi, però també és un lloc per viure'n? Perquè viure'n implica fer apostes que a vegades col·lideixen.

Això una mica pot passar. Hi ha gent que viu al Moianès però treballa a fora.

Seria bo que aquests també poguessin treballar al Moianès?

Sí, és clar.

Però això potser obliga a sacrificar algun actiu...

Tenir gran indústria pot malmetre el paisatge, implica trànsit de camions... és un equilibri difícil. Però diria que la gent del Moianès està contenta de viure aquí perquè aquest equilibri hi és. Amb la pandèmia tots els pobles hem crescut en població i això és un bon indicador. Majoritàriament no és gent de fora que s'ha instal·lat aquí, sinó gent que ja hi vivia però que no s'hi havia empaïronat i que ara no ho ha fet, perquè és clar que no és el mateix passar el confinament en un poble del Moianès que en una ciutat.

Aquest creixement demogràfic, si s'accentués, s'hauria de limitar?

S'hauria de limitar, però això no té a veure amb les competències del Consell, sinó amb l'urbanisme que

“La comarca no la van fer els polítics ni la gent. Va ser una comunió entre tots”

“No volem que els joves hagin de marxar. Hem de fer que es puguin quedar aquí”

“Treballem en la idea d'ecocomarca: quilòmetre zero, proximitat...”

“Créixer una mica és bo. No estem en el punt d'haver de limitar el creixement”

dissenya cada ajuntament, però no estem en aquest punt. És bo que tinguem una mica de creixement. La densitat demogràfica és molt baixa, tenim poc atur, disposem de serveis raonablement atesos, existeix un bon nivell de residències per a gent gran, una ràtio fins i tot superior a la que tocaria per la població, hi ha empreses potents... Hem de treballar perquè el jovent no hagi de marxar; ens agradaria que es quedessin més al territori.

Parlant de marxar i venir, parli del turisme. El Moianès té un atractiu natural per al turisme. S'ha de potenciar més?

Ho estem treballant. Al Moianès tenim molts atractius, tant naturals com

de patrimoni, com d'oferta gastronòmica... Participem en fires de turisme per donar-nos a conèixer.

I la indústria? És una pota a desenvolupar?

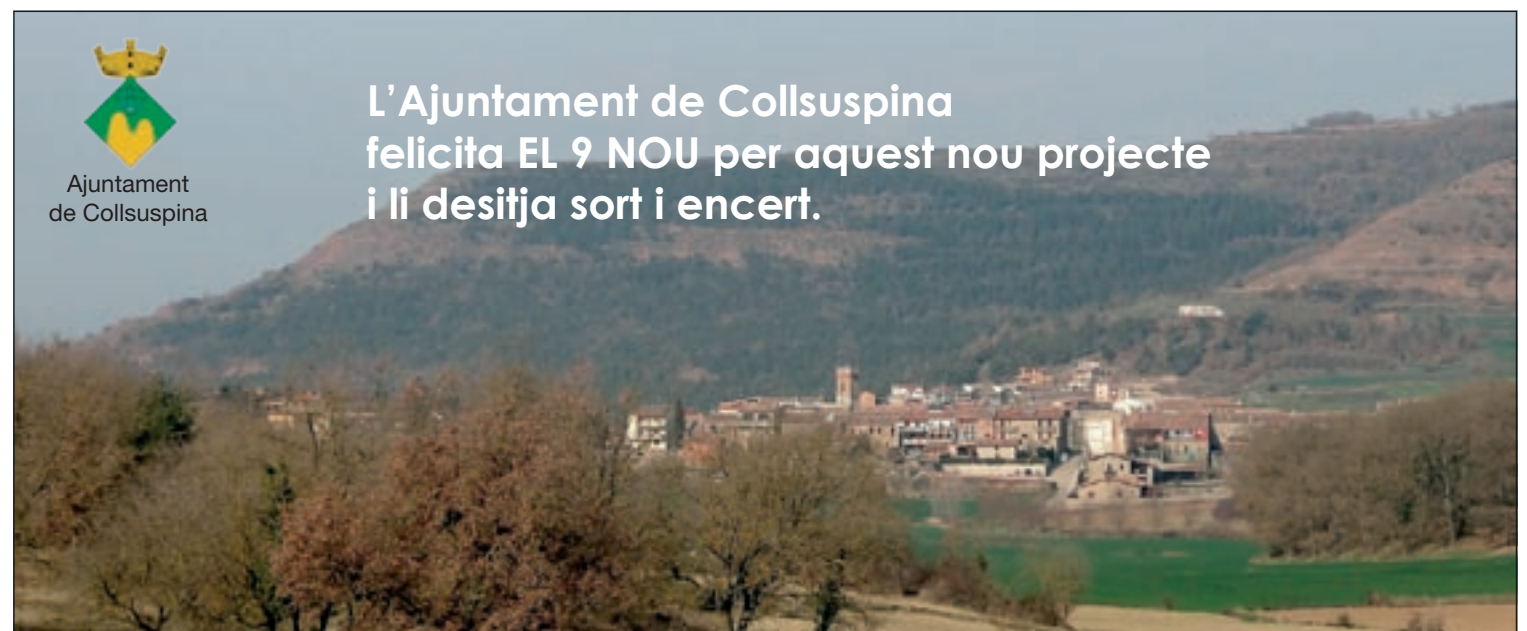
Tenim implantació d'indústries del sector agroalimentari, destacant les de l'àmbit ecològic, que són pioneres i que s'han de potenciar, també la part d'indústria tèxtil que encara dona feina a molts llocs de treball i és molt innovadora, però, a més, hi ha una part tecnològica, en la línia del centre de drons de Moià, que pot créixer. I, sent conscients de quin és el nostre entorn, també voldríem trobar un marc per aconseguir que els boscos fossin productius i acabessin generant llocs de treball.

El Moianès té riquesa cultural amb concerts o festivals. Se li dona prou valor?

És indiscutible que pels pocs que som hi ha moltes entitats i associacions. Es veu a l'ofrena de la Diada a Rafel Casanova: es van cridant associacions i entitats i, durant 15 minuts, en desfilen moltíssimes. Al Moianès som pocs, però som molt actius.

I, per mirar cap al futur, com se l'imagina, el Moianès, d'aquí a 10 anys?

El Moianès ha de fer la seva evolució natural: donar serveis a les persones, que la gent senti que té suport i que tots els passos incorporin la idea d'ecocomarca: proximitat, quilòmetre zero, sostenibilitat, reciclatge... Tenim el poble que millor recicla de Catalunya, que és Sant Quirze Safaja, en molts ja hi ha implantat el porta a porta i la idea mediamiental la tenim assumida per tenir una comarca on la gent visqui millor, que hi hagi més gent que se senti còmoda o que sigui ordenada urbanísticament encara que les competències siguin dels ajuntaments. Ens hem de posar d'acord i, modestament, mirem de treballar en aquesta línia.

Ajuntament de Collsuspina

Una altra cara de la pandèmia

Arran del confinament a causa de la Covid-19 i les noves necessitats, diversos habitants de Sant Quirze Safaja han decidit obrir establiments comercials a la població

Sant Quirze Safaja

Queralt Campàs

Sant Quirze Safaja, una població de 700 habitants, compta des de l'hivern passat amb dos nous negocis de primera necessitat: un centre mèdic i una botiga de queviures. El primer va obrir el novembre del 2020 i el segon, un mes més tard, en plena pandèmia.

“Tothom té la sensació que la Covid ha provocat el tancament de comerços i la reducció de l'activitat econòmica, però aquí no ha sigut així”, diu Anna Guixà, alcaldessa de Sant Quirze. De fet, ella apunta a la pandèmia com a origen del canvi de vida d'algunes persones: “Hi ha gent que ha vingut a viure al municipi i d'altres que ja eren aquí però que s'han replantejat la seva vida.” Aquest és el cas de la Bianca Ghiara, que, tot i ser veïna del poble, fins ara treballava a Sabadell i a Sant Quirze del Vallès.

Ghiara ha sabut aprofitar les noves necessitats sorgides de la pandèmia. “La gent havia de comprar més a prop, però al poble no hi teníem cap botiga de queviures i vaig optar per obrir abans de arribessin els estiuers”, explica. “Ha sigut molt ràpid!” També ofereix servei de bugaderia i de neteja a domicili.

Tant ella com Carles Lupiañez, del centre mèdic, consideren que els mesos de vacances han estat el punt àlgid de treball. Un estiu intens i de molta feina. “Els turistes optaven pel nostre servei per netejar el nòrdic o les cortines, per exemple, per tal de no desplaçar-se a Moià”, detalla Ghiara. “Fins i tot hi ha gent a qui li he plan-

Especialitzats en medicina esportiva

Sant Quirze Safaja

Són Carles Lupiañez i Pablo Escanez, dos veïns que el 2005 van decidir obrir l'única farmàcia del poble i, al cap de cinc anys, es van traslladar a un local situat a la carretera principal, on són ara. Des de llavors tenien en ment tirar endavant el centre mèdic esportiu que actualment ja és una realitat.

GRISelda ESCRIGAS

Bugaderia, neteja i queviures

Sant Quirze Safaja

Bianca Ghiara té 41 anys i és de Romania. Ara en fa uns sis que viu a Sant Quirze, després d'una etapa de 10 anys a Sabadell. S'ha donat d'alta d'autònoms amb tres negocis alhora: servei de neteja a domicili, bugaderia i botiga de queviures. “Soc tres en un”, diu en to de broma.

GRISelda ESCRIGAS

xat la roba”, afegeix. Lupiañez explica, d'altra banda, que “pel poble és enriquidor que s'obrin negocis, però ho ha de fer gent que en tingui ganes perquè quan hi ha més intensitat és durant els caps de setmana i festius. I això no tothom està disposat a fer-ho”.

Ambdós emprenedors també coincideixen a valorar positivament aquests

primers mesos de vida. “Obrir un centre mèdic en un poble tan petit durant la pandèmia era agosarat, però la veritat és que està funcionant molt bé. Ens sorprèn perquè nosaltres no hem fet publicitat i ho tenim tot ple de divendres a diumenge amb les persones de segones residències i estiuers”, apunta Lupiañez. També tenen clients de Sant Feliu

de Codines, Castellterçol o Moià. “No és per tirar coets, però estic contenta. El pa es ven molt i també alguns productes puntuals que la gent adquireix fora de la compra general que fan als grans supermercats”, diu Ghiara.

A la botiga venen aliments bàsics i també ofereixen pollastre a l'ast i menjars preparats els dissabtes i diumenges. Per la seva banda,

al centre mèdic compten amb Pablo Escanez, metge; Carles Lupiañez, osteopatia i massatge esportiu; Inés Font, psicòloga esportiva, i Laura Cabana, fisioterapeuta. “A la comarca no hi ha cap centre especialitzat en medicina esportiva i per això volem esdevenir referents”, diu Lupiañez. Que el seu soci, Pablo Escanez, sigui metge de la Volta Ciclista Catalunya els facilita diversos contactes, però no es tanquen portes i, per exemple, també fan revisions mèdiques a equips de futbol.

“Hi ha la sensació que la Covid ha tancat comerços, però aquí no ha sigut així”

La proximitat entre locals, un punt fort que acaba afavorint tots els negocis

La botiga de queviures La Bunica i el Centre Mèdic Moianès són molt a prop, al mateix carrer, separats per un sol local. Això és un valor afegit, ja que a Sant Quirze no hi ha nucli urbà i les cases queden disperses en diverses urbanitzacions. L'únic espai de referència és la carretera BV-1341, que passa pel mig. Ara, aquests dos negocis, juntament amb la farmàcia, la fonda i la bugaderia, formen un petit centre comercial. “Tenir un espai amb tots els negocis junts genera comoditat”, defensa Lupiañez. Els pobles petits de la comarca estan, habitualment, mancats de serveis, però la seva empenta i el retorn per part dels veïns demostra que, qui s'hi llança amb ganes, obté una bona resposta.

Granera estudia amb l'ACA una solució definitiva als problemes d'aigua

Castellcir millorarà el tractament a la depuradora

Castellcir

Josep Villarroya

L'Ajuntament de Granera ha començat a treballar amb l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) una solució definitiva als problemes de proveïment d'aigua que han afectat el poble durant aquest estiu i que van obligar a portar cisternes

de pobles com Monistrol de Calders i Moià. L'alcalde, Pere Genescà (Junts), explica que en les darreres setmanes la situació ha millorat perquè el consum ha baixat, però alerta que no s'ha resolt del tot. No concreta, però, en quines mesures treballen l'Ajuntament i l'ACA.

La sequera va posar en

Eduard Guiteras, alcalde de Castellcir, al nou embassament

alerta també alguns municipis veïns. A Castellterçol, l'alcalde, Isaac Burgos (Castell en Positiu), explica que

el municipi va haver de fer servir el pou del Vapor per garantir el subministrament. I a Castellcir, tot i que no hi

ha hagut problemes greus aquest estiu, l'alcalde, Eduard Guiteras (Ara Castellcir-Acord Municipal), diu que el pou de Font Barbot va baixar molt, però no va ser necessari aplicar restriccions tot i que, aprofitant la festa major, va aconsellar que no s'omplissin les piscines amb aigua de boca.

Guiteras també ha anunciat que, de cara a l'any vinent, hi ha una subvenció de l'ACA per fer més efectiu el tractament de l'estació depuradora. Això permetria millorar la qualitat de l'aigua de l'embassament de la riera de Castellcir si calgués fer-lo servir per abastir la població.

GRISelda ESCRIGAS

Al Moianès estem molt contents perquè estem d'estrena. Encetem apartat propi en aquesta edició, 'El 9 Moianès'

Sempre hi ha hagut notícies del Moianès, tant en l'edició d'Osona com en la del Vallès, però fraccionada. Des de fa molts anys, teníem ganes que existís el monogràfic del Moianès. Ara sí, cada tercer

dilluns de mes, el Consell Comarcal, el Consorci del Moianès i els ajuntaments tindrem aquest espai per informar-vos de les activitats i projectes en què estem treballant.

La comarca del Moianès es va formar per la Llei 4/2015 de 23 d'abril, de creació de la comarca del Moianès, integrada pels municipis de Calders, Castellcir, Castellterçol, Collsuspina, Granera, l'Estany, Moià, Monistrol de Calders, Sant Quirze Safaja i Santa Maria d'Oló. En data 20 de juliol de 2015 es constitueix formalment el Consell Comarcal del Moianès, després de realitzar un procés participatiu amb el suport del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya en els 10 municipis a través del qual es va tenir un 47,36% de participació, amb uns resultats d'un 80,44% a favor i un 16,35% en contra.

Abans, però, des de l'any 1994, els 10 municipis van començar a treballar de forma mancomunada a través del Consorci per la Promoció dels Municipis del Moianès pel desenvolupament econòmic del territori. Per un desenvolupament sostenible, treballant a partir de diagnòstic i disseny de projectes estratègics. A partir de la participació de les empreses, persones i entitats de la comarca, per decidir i consensuar el model de desenvolupament del Moianès: **"Dinamitzar econòmicament el Moianès i promocionar el territori com un lloc atractiu per visitar i residir, generant noves iniciatives empresarials i nous llocs de treball, un creixement econòmic sostenible, respectant el medi natural, refermant la identitat col·lectiva dels seus habitants i la seva qualitat de vida"**.

Ara mateix, la nostra carta de serveis és molt àmplia. Actualment s'ofereixen **22 serveis especialitzats distribuïts en 6 àrees de treball**. Els serveis s'adrecen a ajuntaments, persones, empreses, centres educatius i entitats del Moianès i a un ampli ventall de col·lectius (persones en atur, emprenedors, empreses, joves, alumnes de les escoles, famílies, gent gran...). Els serveis es van ampliant en funció de les necessitats detectades.

1. Àrea d'educació i cultura
2. Àrea de territori, urbanisme i canvi climàtic
3. Àrea de medi ambient i mobilitat
4. Àrea transversal
5. Àrea de promoció econòmica

<http://www.ccmoianes.cat/92-serveis/carta-de-serveis-del-consell-comarcal-del-moianes/>

En aquesta primera edició volem destacar tres accions:

Catàleg de formació Setembre-desembre 2021

Aquest dijous 16 de setembre hem presentat el catàleg de formació setembre-desembre 2021, amb la conferència "El món necessita persones com tu". Lluís Serra.

Un total de 130 accions formatives, distribuïdes en formació per l'ocupació, formació empresarial i formació d'acció social i comunitària.

Formació per a persones que estan en recerca de feina, que volen millorar professionalment, que volen aprendre idiomes o millorar les seves competències TIC, per a persones emprenedores i empreses ja creades, per a empreses de sectors concrets, per a famílies, per a persones joves, per a gent gran...

http://www.ccmoianes.cat/media/repository/noticies/setembre_desembre_2021/lilibret_formacio_set_des_DEF.pdf

La campanya de promoció de la comarca "El Moianès ve taaaan de gust!", iniciada a finals del 2020, arran de la pandèmia, amb accions adreçades als municipis i habitants de la comarca. "Per Nadal el Moianès ve taaaan de gust", durant la temporada de Nadal. Aquest any 2021 estem desplegant campanyes de portes enfora de la comarca perquè la gent tingui ganes de visitar-nos. Tot i que també són de portes endins...

De fet, són propostes amb l'objectiu de dinamitzar els nostres pobles, els establiments turístics i comercials, i oferir una imatge de qualitat i identificativa del territori.

El perfil d'Instagram funciona com a plataforma base per explicar tota la campanya i fer-la exponencial. És un canal dinàmic on penjar i rebre notícies relacionades amb la campanya. A través del perfil @moianesturisme anem explicant totes les propo-

Edició del número 3 del butlletí del Consell Comarcal

Aquest setembre estem distribuint casa per casa el butlletí núm. 3 del Consell Comarcal amb els resultats més significatius obtinguts l'any 2020 amb l'objectiu de fer arribar la informació a tots els habitants de la comarca. En aquest temps l'entitat ha gairebé duplicat molta part dels seus serveis essencials, adaptant-se a les noves necessitats, a noves fórmules d'informació, comunicació i gestió.

Després de sis anys de la creació de la comarca i quatre des de la posada en funcionament del Consell Comarcal, la major part dels serveis que presta s'han vist duplicats o triplicats, ja que gràcies a la proximitat i a la bona gestió de l'entitat aquest 2020 s'han rebut 3,8 milions en finançament i subvencions atorgades directament a l'entitat i gairebé 1 milió de subvencions a empreses i persones físiques de la comarca gràcies al suport rebut per part del Consell.

tes que hi ha de cada campanya, compartint també els posts generals dels comerços i establiments de la comarca.

Ens fa molta il·lusió saludar-vos des d'aquí, amb l'eslògan de la campanya d'aquest any, i convidar-vos a fer-nos una visita!

EL MOIANÈS VE TAAAAAN DE GUST, que... me'l menjaria a petons!

Teresa Soler Fargas
Consorci per la Promoció dels Municipis del Moianès

**EL MOIANÈS
VE TAAAAAN
DE GUST...**

@moianesturisme

cultura - productes de la terra
salut - gastronomia - natura
patrimoni - lleure - comerç

CONSELL COMARCAL
DEL MOIANÈS

Moianès

BCN+ Barcelona
és molt més

BCN+ Paisatges
Barcelona

Diputació
Barcelona

Els corredors de l'Escola de Trail del Moianès. A la dreta de la segona fila, Ferran Alboquers, ànima del club

ALBERT LLIMOS

El club, que s'ha convertit en un referent, el va fundar Ferran Alboquers el 2013

El principal objectiu és fomentar el respecte i l'estima per l'entorn

Petites estrelles de les curses de muntanya a l'Escola de Trail

Compta amb joves promeses, tot i que només se les convida a competir si és el que volen

Moià

Querali Campàs

El Moianès és una comarca amb un elevat nombre d'aficionats al trail i les curses de muntanya. És per això que Ferran Alboquers va decidir impulsar el Trail Moianès Club, inclosa l'Escola de Trail del Moianès. Alboquers és professor d'educació física i aficionat a aquest esport, per això el 2013 va decidir fer els primers passos d'un projecte que s'ha convertit en referent a la comarca.

Seguint l'exemple d'una persona que havia impulsat una proposta similar, va deci-

dir començar el seu propi club esportiu. "A mi, de jove, m'hauria agradat poder tenir un acompanyament com aquest", explica.

L'entitat compta amb dos grups de competició, el primer equip i el filial, tot i que per edat només disputen curses els primers, que tenen entre 13 i 18 anys. Diversos dels integrants d'aquest grup han quedat entre les primeres posicions de les competicions més importants d'aquest esport.

Biel Sagués i Joan Guiteras es van emportar el primer i segon lloc, respectivament, a la modalitat de cursa en

línia que es va disputar a l'Olla de Núria el 17 de juliol. També van quedar en les mateixes posicions a la Cara Amón Vertical, disputada a Barruera el 15 de maig, on Marc Font també es va classificar en tercera posició; tots tres en la categoria infantil masculina. A la categoria femenina infantil, Uma Plans va quedar campiona de les dues competicions i Alaitz Plans tercera classificada a l'Amón Vertical. I a la categoria juvenil, Jan Castillo va quedar primer a l'Amón Vertical i tercer a l'Olla de Núria.

Aquests bons resultats

els van classificar pels campionats d'Espanya, on van competir amb la selecció catalana i es van tornar a proclamar campions de diverses modalitats. A l'agost, entre corredors russos i japonesos, Castillo també va quedar subcampió als mundials disputats a Gran Sasso (Itàlia).

"La competició ens agrada perquè es poden treballar un tipus de valors concrets que no pots fer de cap altra manera", apunta Alboquers. Tot i això, hi afegeix que "en cap cas obliguem a competir ni valorem de forma excessiva els resultats". "Si aconseguen bons resultats

natural a través de l'esport: "En edats més primerenques ho fem a través del joc i conforme van avançant etapes ho anem enfocant cada vegada més al *trail*".

Des de l'escola s'ofereix a tothom la possibilitat de competir, però amb el compromís de tenir una constància i regularitat "per tal de poder-ho fer de manera ordenada". Per això, Alboquers explica que els que s'hi interessin han de ser "nois i noies de més de 10 anys que realment es vulguin enfocar a competir. Han d'estar disposats a entrenar de veritat". És per aquest motiu que, en comptes d'obligar tothom a fer-ho, prefereix organitzar-se en grups petits i ben treballats.

CaldersSaludable

DEGUT A LES MESURES SANITÀRIES ACTUALS, TOTS ELS TALLERS I XERRADES NECESSITEN OBLIGATÒRIAMENT INSCRIPCIÓ PRÈVIA

PIRA D'ARTESANS, EMPRESES I ENTITATS
9 I 10 D'OCTUBRE
Dia 9: de 10 a 20:30 h | Dia 10: de 10 a 17:00 h
A la Plaça Major | Calders

TASTET DE TERÀPIES
DIU MENGE, 10 D'OCTUBRE
Matí, de 10 a 14:30 h
Al Centre Cívic

FES LA TEVA INSCRIPCIÓ
Al 93 830 92 63 (tardes o bé 020 78 22 43 o a setmanasaludable@gmail.com)

CaldersSalut

TALLERS I XERRADES PER A INFANTS I ADULTS
9 I 10 D'OCTUBRE
Dia 9: de 10 a 20:30 h | Dia 10: de 10 a 10:00 h
Al Casal Social | Plaça Major

Organitza: Ajuntament de Collsuspina

Col·labora: Regidoria d'Acció Social i Drets, Àrea de Salut Pública i Drets

Camins segurs fins a l'escola Els Ventets de Collsuspina

Collsuspina

EL 9 NOU

Collsuspina està acabant les obres de tres camins per arribar amb més seguretat fins a l'escola rural Els Ventets, l'únic centre educatiu que hi ha al municipi. Des de principis de setembre fins ara s'han col·locat bandes reductores als carrers Canigó, Ponent i del Toll, així com habilitat passos zebra i carrils per a vianants. L'actuació ha anat a càrrec de la brigada

de l'Ajuntament, però també hi ha col·laborat l'AMPA, i arriba després d'un procés participatiu previ entre professors, alumnes i famílies.

Segons la regidora d'Educació, Elena Perera (Ara Collsuspina), l'objectiu és incrementar la seguretat en un punt sensible del municipi, ja que últimament "haviem crescut en alumnat, també d'altres pobles, i els cotxes s'havien apropiat molt de les entrades i sortides de l'escola".

PATRIMONI I CAPITAL NATURAL (I): L'ESPAI HEMALOSA

De poble rural a industrial

L'Espai Hemalosa ofereix un recorregut per conèixer l'evolució de Santa Maria d'Oló amb l'arribada del tèxtil

Santa Maria d'Oló

Queralt Campàs

El Moianès està farcit de patrimoni històric i aquest espai, fix a cada edició del suplement, vol acabar convertint-se en un aparador de tots aquests punts destacats. Comencem la ruta a Santa Maria d'Oló, a l'extrem nord de la comarca, i ho fem a l'antiga fàbrica tèxtil Hemalosa, una de les dues que van conferir un "estatus" diferent a la població durant la dècada dels anys vint.

Precisament, l'Espai Hemalosa, tal com indica el seu nom, es troba en aquesta antiga fàbrica rehabilitada. És un espai on també hi ha el punt d'informació principal de l'Ecomuseu. Un projecte territorial i transversal que té com a objectiu promoure el patrimoni en l'àmbit turístic i, al mateix temps, posar-lo en valor. A través de l'Ecomuseu s'han recuperat altres espais a banda d'aquesta fàbrica, com les pous de gel o un rentador de llana, on es poden fer visites concertades a través de l'Ajuntament o el Consorci del Moianès. Aquests elements patrimonials, diversos d'ells únics a Catalunya, centren l'activitat econòmica del Moianès entre els segles XVII i XIX.

A banda del punt d'infor-

Vista de l'interior de l'Espai Hemalosa

Espai Hemalosa

SITUACIÓ
Santa Maria d'Oló

QUÈ S'HI FA?
L'antiga fàbrica Hemalosa, que data de 1924, s'ha reconvertit en un espai polivalent al servei dels veïns.

mació de l'Ecomuseu, l'Espai Hemalosa disposa d'un gran auditori i dues sales

polivalents que es destinen a diferents usos, com ara projeccions cinematogràfiques o

representacions teatrals. A l'Espai Hemalosa s'hi pot veure, principalment,

l'exposició "Oló a ritme de teler". Al llarg del recorregut els visitants s'apropen a la història del poble de Santa Maria d'Oló, fent èmfasi sobretot al procés d'industrialització que va viure. Els plafons de l'exposició es complementen amb peces originals relacionades amb el treball tèxtil, dos telers restaurats i un audiovisual d'entrevistes als antics treballadors de les dues fàbriques.

La visita guiada que ofereixen és un punt de partida ideal per retrocedir en el patrimoni preindustrial del Moianès, ja que ens permet fer-nos una idea del canvi que va suposar l'arribada del tèxtil en un poble 100% rural, l'origen del qual es remuntava a més de mil anys enrere.

Una de les peces més interessants d'aquesta fàbrica, que va arribar a tenir 200 telers en funcionament, és el teler suís Saurer. En van portar sis als anys quaranta i, un cop a Oló, en van desmuntar un per copiar-lo i fabricar-ne més directament allà.

La fàbrica Hemalosa va ser fundada per Manuel López i inicialment s'anomenava "Algodonera Española". Gràcies a ell el telèfon va arribar al municipi i els veïns podien gaudir de cinema al centre recreatiu.

AJUNTAMENT DE CASTELLTERÇOL

Castellterçol tanca el projecte de murals

Castellterçol Castellterçol tancarà aquesta tardor el projecte que va iniciar l'any 2017 de pintar murals a diversos punts del municipi i, així, donar més valor a l'espai públic. El cinquè i últim es farà al mur de la rampa de l'escola i tindrà com a temàtica l'educació al llarg de la vida. Acompanyarà els de la sala de plens Prat de la Riba, el Bosquet de Can Sedó [a la foto], l'Espai Franch i la fàbrica ANLA. D'entrada s'havien previst més obres, però a causa de la pandèmia finalment s'ha acotat la iniciativa a cinc. El projecte culminarà el 2022 amb la creació d'un recorregut mitjançant codis QR que permetrà conèixer els diferents murals.

Fira de la tardor

7 novembre 2021
Parc de l'Aigua
Sant Quirze Safaja

Un segell distintiu: els festivals

Després d'un gran esforç, els espectacles i la cultura fan un balanç positiu de l'estiu i preparen ja la programació de les pròximes edicions

L'Estany

Queralt Campàs

La cultura, la música, el teatre, el circ i els espectacles s'han tornat a fer presents al Moianès aquest estiu malgrat les restriccions a causa de la pandèmia.

Un dels festivals amb més renom és el de Titelles del Moianès, organitzat des de l'Espai Animacions de Calders. Enguany es va programar del 19 d'agost al 5 de setembre, passant per tots els pobles de la comarca excepte Granera, una població que des de l'organització tenen intenció d'intentar incloure a la següent edició. "El festival ha complert les nostres expectatives tot i les amenaces de pluja que vam tenir, que van coincidir amb una lleugera baixada de l'assistència en relació amb la mitjana calculada inicialment", diu Carles Cañellas, director artístic. Des de l'entitat expliquen que el seu èxit principal és que "hem trencat amb la dinàmica d'assistir només a les representacions al teu municipi. La gent es desplaça expressament i això és un èxit total i absolut. Vol dir que tenim prou ganxo". Ara ja estan començant a plantejar la programació de l'estiu vinent.

Un altre dels festivals més destacats al Moianès és el Gira Circ de Collsuspina, que ha tornat a batejar després que l'any passat no se celebrés. "Parar era un risc i per això no podíem esperar més a tornar a arrancar", explica Xavi Vinuesa, que n'és l'impulsor principal. Des de l'organització lamenten haver-ne hagut de fer una versió molt reduïda, on amb el

L'Stagnum Jazz Quartet. Albert Bover al piano, Esaie Cid al saxo, Manel Fortià al contrabaix i Pau Bombardó a la bateria

públic assegut es perdia l'essència del teatre de carrer, però alhora es mostren orgullosos d'haver-lo pogut realitzar malgrat la pandèmia i el deure de complir totes les mesures de seguretat.

Pel que fa a música, un referent a la comarca són les Joventuts Musicals de Moià. Ara, després dels cicles d'estiu impulsats tant a la capital com a Granera, enceten la programació d'hivern a Moià, que començarà dissabte amb l'actuació d'Álvaro Toscano a l'Auditori Sant Josep. "Aquest estiu ha costat mobilitzar el públic, però tot i això crec que hem aconseguit intèrprets de gran qualitat i que els assistents n'han marxat molt satisfets", explica Nona Arola, directora artística.

L'Stagnum, impulsat per

David Cid, és una altra de les propostes musicals destacades de l'estiu. Del 31 de juliol al 28 d'agost es van programar cinc esdeveniments de poesia, jazz, música barroca, Bach i un taller. Tot plegat, en un entorn tan privilegiat com el claustre romànic del monestir de Santa Maria de l'Estany. "Han vingut més de 500 persones atretes per l'alta qualitat de les interpretacions, que és l'objectiu que tenim cada any", ressalta Cid. Ara ja en preparen la següent edició i no descarten fer alguna funció extra al juliol.

A la programació estiuenca no hi han faltat tampoc les arts plàstiques gràcies a l'Ex Abrupto, un festival d'art contemporani celebrat a Moià que va comptar amb l'actuació d'Albert Pla com a reclam principal. Monistrol

de Calders també ha ofert una proposta cultural centrada en l'art contemporani: el Festival d'Art Urbà Murmurs. "Li volem donar una intenció pedagògica i per això hem treballat conjuntament amb l'escola i els avis del poble", detalla Patrice Blanquart, tècnic de cultura. Des del consistori es plantegen una segona edició de cara al juny del 2022 després de veure la bona resposta que ha tingut aquesta.

En aquest marc, també hi han dit la seva els joves amb el Festival Zitzania a Collsuspina. "Veient la poca oferta cultural protagonitzada per joves vam decidir impulsar alguna cosa nosaltres mateixos", apunta Èric Romeu. La nit de concerts va tenir lloc el 7 d'agost i va aplegar unes 200 persones.

Preparen un protocol davant les violències masclistes

Moià El Consell Comarcal del Moianès està elaborant, amb el suport de l'Agència Catalana de Joventut i l'entitat Dones amb Empenta, un protocol per actuar davant les violències masclistes en espais públics d'oci. Dijous de la setmana que ve (30 de setembre) portarà a terme una sessió telemàtica oberta a tothom on es recolliran propostes i es donarà a conèixer la feina realitzada fins ara. Per participar-hi cal inscripció prèvia.

OPINIÓ

Un nou suplement

Joan Capdevila

Fa més de 40 anys que va néixer EL 9 NOU a Osona i en fa més de 30 que després va

aparèixer EL 9 NOU del Vallès Oriental. Alguns dels pobles del Moianès, com Castellterçol, Castellcir, Collsuspina, Moià o Sant Quirze Safaja, entre d'altres, van entrar de ple a formar part de la vida i miracles dels setmanaris editats a Vic i Granollers. Durant aquests anys hi ha hagut al Moianès diferents responsables que hi han enviat notícies i col·laboracions culturals, esportives i musicals. Ha estat una experiència engrescadora i vital per a molts dels veïns que, des de bon començament, es van habitar a llegir EL 9 NOU. En realitat, ben poc cas es va fer de quina era la comarca de cada poble i els moianesencs es van acostumar a seguir, setmana a setmana, el viure d'Osona o del Vallès Oriental i a conèixer els seus municipis, que ben aviat van formar part de la vida quotidiana, igual que el tarannà del Ripollès.

Avui, ja ben encetat el segle XXI i envoltats encara d'una pandèmia que a tots ens afecta i ens preocupa, volem que la nostra comarca, situada al bell mig de tres comarques veïnes, enceti una nova singladura i doni a conèixer les virtuts i meravelles d'uns indrets segurament poc coneguts per molts dels veïns que ens rodegen. La riquesa cultural, natural i política dels pobles del Moianès traurà el cap a la Plana de Vic i al Vallès Oriental un cop cada mes, en l'escapada del tercer dilluns. Hi ha un pilot de llocs per conèixer i visitar, personatges que han brillat pel seu currículum històric i polític, per exemple, Enric Prat de la Riba, de Castellterçol, o Rafael Casanova, de Moià, sense oblidar el món de la cultura o l'esport.

Que EL 9 NOU, que en les darreres dècades ha estat el portaveu de la vida i tarannà osonenc, ripollès i vallesà, afegeixi el seu viure a allò que més estimem els moianesencs.

Ajuntament de Castellcir

Espai de la Quintana

Zona esportiva i lúdica, on anirà també la nova escola que està en procés de licitació. També s'ha equipat amb un espai de dinamització esportiva amb un petit bar restaurant que properament també es licitarà en pública concurrència.

Es reactiva l'espai de CAL SALVADOR

Matins:

Dimarts: De 10.30 a 12.00

Taller de memòria

Tardes:

Dilluns: De 15 a 20.00 **Sala d'estudi, lectura i trobada.**

Dimarts: De 17 a 19.00 **Oficina jove del Moianès** (últim de cada mes)

Dimecres: De 15 a 20.00 **Sala d'estudi, lectura i trobada**

Dijous: De 16 a 18.00 **Taller de manualitats**

Divendres: De 15 a 20.00 **Sala d'estudi, lectura i trobada**

AGENDA

Dimarts 21 de setembre

Collsuspina. Entrenament funcional, amb la Manu Vilaseca, atleta d'ultratrails. Pista polisportiva, 19.00.

L'Estany. Mercat setmanal, durant el matí.

Moià. *Forma't al Moianès* curs "Elevator Pitch" (3h). Can Carner, de 9.30 a 12.30.

Dimecres 22 de setembre

L'Estany. Visita del Bibliobús. Plaça del Monestir, d'11.30 a 13.30.

Dijous 23 de setembre

Calders. Visita del Bibliobús. Davant de l'escola Anton Busquets, d'11.30 a 13.30.

Castellcir. Visita del Bibliobús. Davant de la llar d'infants, d'11.30 a 13.30.

Castellterçol. Visita del Bibliobús. Plaça Prat de la Riba, de 16.00 a 18.30.

Moià. *Forma't al Moianès*, curs "Renova't! Buscar feina a partir dels 50" (4h). Can Carner, de 9.00 a 13.00.

Divendres 24 setembre

Moià. *Forma't al Moianès*, curs "El mòbil com a eina de recerca de feina" (4h). Can Carner, de 9.00 a 13.00.

Xerrada de Dolors Santamaria Fíguls sobre la seva exposició "Fesonomies". Biblioteca, 19.30.

Dissabte 25 setembre

Calders. Mercat setmanal, durant el matí.

Castellcir. Inici dels assajos de Gòspel Castellcir. Més info. al 669 233 523 (Eulàlia).

Castellterçol. Mercat setmanal, de 8.00 a 14.00.

Moià. "Vistas al mar", concert del guitarrista Álvaro Toscano. Auditori Sant Josep, 18.00.

Santa Maria d'Oló. Birrafol·la, fira de la cervesa artesana d'Oló. Amb els concerts de Joina, 18.30 i de The Cabrians, 21.30.

Diumenge 26 setembre

Castellterçol. 6a Mostra de Teatre Amateur. *Bruna*, a càrrec del grup de teatre

Gatu d'Ullastrell. Centre Espai Escènica, El Centru, 18.30.

Granera. Passejades tremendines. Taller sobre plantes, receptes i passejada. Sortida des d'El Casal, 11.00.

Moià. Mercat setmanal, a la plaça Major, durant el matí.

Dimarts 28 de setembre

Collsuspina. Visita del Bibliobús. Plaça Major, de 15.30 a 18.00.

Entrenament funcional, amb l'atleta Manu Vilaseca. Pista polisportiva, 19.00.

L'Estany. Mercat setmanal, durant el matí.

Moià. Tertúlia sobre la novel·la *La drecera*, amb el seu autor, Miquel Martín. Biblioteca, 19.00.

Dijous 30 de setembre

Castellterçol. Visita del Bibliobús. Plaça Prat de la Riba, de 16.00 a 18.30.

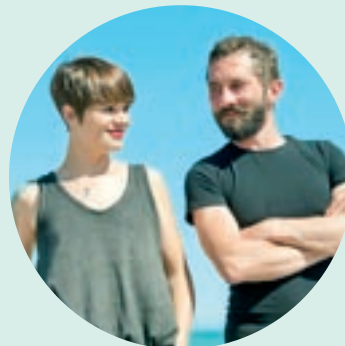
Moià. *Forma't al Moianès*, curs "Canals de recerca de feina" (2h). Can Carner, de 10.00 a 12.00.

Dissabte 2 d'octubre

Calders. Mercat setmanal, durant el matí.

Castellterçol. Mercat setmanal, de 8.00 a 14.00.

Santa Maria d'Oló. "Cançons per fer camí", concert de Mireia Vives i Borja Penalba. Espai Hemalosa, 19.00.

Diumenge 3 d'octubre

L'Estany. Sortida al teatre L'Atlàntida de Vic per veure la comèdia *53 diumenges*. Sortida de l'Estany, 16.45.

Moià. Mercat setmanal, a la plaça Major, durant el matí.

Dimarts 5 d'octubre

Collsuspina. Classes de ioga al Lalola. Local social Ramon Cabanas, de 19.15 a 20.45.

L'Estany. Mercat setmanal, durant el matí.

Dissabte 9 d'octubre

Calders. Mercat setmanal, durant el matí.

Calders Salut, tallers i xerrades per a infants i adults. Casal Social, de 10.00 a 20.30.

Castellterçol. Mercat setma-

nal, de 8.00 a 14.00.

Diumenge 10 d'octubre

Calders. Fira d'artesans, empreses i entitats. Plaça Major, de 10.00 a 17.00.

Calders Salut, tastet de teràpies. Centre Cívic, de 10.00 a 11.30.

Moià. Mercat setmanal, a la plaça Major, durant el matí.

Dijous 14 d'octubre

Moià. *Forma't al Moianès*, curs "L'entrevista de feina" (2h). Can Carner, de 10.00 a 12.00

Dissabte 16 d'octubre

Calders. Mercat setmanal, durant el matí.

Castellterçol. Mercat setmanal, de 8.00 a 14.00.

Pas a pas: Ruta de les Bruixes, en memòria de les dones sàvies assassinades. Punt de trobada, carrer Moià amb el carrer Hospital, 18.00.

Moià. Concert del pianista Pau Benlloch. Auditori Sant Josep, 18.00.

Diumenge 17 d'octubre

Castellterçol. 6a Mostra de Teatre Amateur: *Escac i Mat*, a càrrec del grup Qollunaka. Centre Espai Escènica, El Centru 18.30.

MUSEUS I EXPOSICIONS

Calders

CACiS (Forn de la Calç). "On Egin", dels artistes Marta Parera i Javier Olaizola. Fins al 20 de setembre.

Castellcir

Ecomuseu del Moianès. Visites a Espluges (Castellcir), les poues de la Ginebreda i el rentador de la llana de Castellterçol. Cal reserva al tel. 93 840 14 18.

Castellterçol

Casa Museu Prat de la Riba. Espais familiars i de treball del polític Prat de la Riba, ambient i mobiliari de principis del segle XX. De dijous a dissabte, de 10.00 a 13.30 i de 15.00 a 17.30. Diumenges i festius, de 10.00 a 15.00.

L'Estany

Monestir de Santa Maria. Església, claustre, sobreclaustre i exposició d'objectes religiosos. De dimarts a dissabte i festius de 10.00 a 14.00.

Moià

Casa Museu Rafael Casanova. Exposició històrica sobre la Guerra de Successió a Catalunya, on Rafael Casanova, protagonista de la defensa de Barcelona l'11 de setembre de 1714, hi va tenir un paper cabdal. Dijous i divendres, de 10.30 a 14.00. Dissabtes de 10.30 a

14.00 i de 15.30 a 18.00. Diumenges i festius, de 10.30 a 15.30.

Museu de Moià - Coves del Toll. Exposició permanent de les col·leccions de paleontologia i arqueologia local.

"1931. La proclamació de la República a Moià", nou mòdul museogràfic.

"Homenatge a aquells artistes. Pintures rupestres", d'Enric Marimon. Fins al 26 de setembre.

Biblioteca Moià. "Fesomies", exposició de retrats de l'artista Dolors Santamaria Fíguls. Fins al 30 de setembre.

Monistrol de Calders

Cal Ros Espai d'Art. "Índia i altres temes variats", fotografies de Josep Ponsa i Vilatersana. Fins al 20 de setembre.

Santa Maria d'Oló

Cal Ramonet. Pintures del moianès Josep Alcoceba. Fins el 18 d'octubre.

“Moltes històries i situacions que dibuixo estan inspirades en Moià”

Les seves il·lustracions i textos es basen en vivències personals. Rep *feedback* de persones que s'hi senten identificades?

I tant. El punt fort de la meua obra és que la gent hi empatitza, perquè explico coses que els passen cada dia. Ho faig a través d'un llenguatge lèsbic, feminista, inclusiu i polític, però parlo de coses quotidianes. Sobretot rebo *feedback* de gent que passa per dols de diferents tipus o que prenen decisions importants i troben escalf en la meua obra. Per mi és una recompensa.

Instagram és el seu canal principal de difusió. Per què?

Perquè ningú em diu què puc i què no puc penjar. Instagram em permet ser il·lustradora, poeta, fotògrafa o cantant. Ningú em demana explicacions. Vinc d'una generació que encara ens hem trobat moltes pegues amb les convocatòries artístiques i els filtres que s'han de passar per aconseguir una beca i fer-nos un racó. Has de justificar per què ets artista, per què vols els diners, per què val la pena la teua creació... Un dia que et canses de justificar i només vols produir.

Per què va marxar de la comarca?

Vaig viure a Moià fins als 18 anys però hi vaig deixar de fer vida social als 16, quan vaig anar a fer el Batxillerat artístic a l'Escola d'Arts de Vic. Després la meua intenció era estudiar allà i continuar vivint a Moià, però em van becar a una escola de Barcelona.

Trobava a faltar alguna cosa relacionada amb producció i creació?

Falta infraestructura destinada, especialment, a crear teixit artístic, com ara sales d'exposicions condicionades per no obligar els artistes a exposar en bars o restaurants, espais que no són un temple per a l'art; beques o ajuts perquè es puguin crear tallers a la seva població d'origen i no s'hagin de desplaçar, i aconseguir que els consistoris es nodreixin de professionals d'art i cultura perquè

GRISelda ESCRIGAS

QUERALT GUINART I HOMS, il·lustradora i dissenyadora gràfica

Guinart, de 25 anys, és de Moià però viu a Barcelona. Forma part del grup de joves catalans que s'han guanyat un espai a les xarxes. En el seu cas, a través de dibuixos i textos que penja com a @keaturea a Instagram.

els actes tant de les festes majors com de resta de l'any girin entorn això. Tot això m'ajudaria a quedar-me.

El Moianès és una comarca molt rica en l'àmbit cultural. Hi continua lligada?

Les polítiques centralistes t'obliguen a fer xarxa a Barcelona perquè el sistema és radial i tot desemboca allà. Conec els artistes del Moianès perquè segueixo venint-hi sovint, però no som actius conjuntament. A Moià hi ha hagut un govern de Convergència i Unió llarg i etern que ens ha escopit com a artistes. Sempre s'ha procurat que Ot el Bruixot tingués el seu racó, cosa que és molt important perquè forma part del bagatge cultural català, però als que volíem fer coses transgressores se'ns ha escopit. I jo estic enfadada.

Amb el nou govern és diferent?

Són gent d'esquerres i amb més empena. Ha canviat i hi ha més esforç, però tampoc és per tirar coets.

Vostè és polifacètica: dissenyadora, il·lustradora i també cantant.

Vaig començar a investigar sobre l'*slang poetry*, que és que la poesia envaeixi espais quotidians i urbans. Que deixi de ser carca i es pugui convertir en pop. Primer vaig cantar amb Senyor Chen i després amb Jo Jet i Maria Ribot. Amb ells tinc en comú que ens volíem *cagar* en el malson generacional que vivim.

Analitzant els seus inicis a Moià, què diria que s'ha emportat d'aquí?

És casa meua i sempre ve amb mi. Moltes històries que dibuixo estan inspirades directament en la meua vida a Moià, i són situacions que la gent de Barcelona mai entendrà perquè no han viscut en un poble petit. Són les meves arrels tant vitals com polítiques. El fet de viure aquí també m'ha generat la necessitat de silenci i calma a l'hora de pensar.

Queralt Campàs

TEMPS ERA TEMPS

Moià

El *Temps era temps* de l'última pàgina d'*El 9 Moianès* farà salts al pasat gràcies al patrimoni visual que es conserva als arxius de la comarca. En aquest cas, es tracta d'una vista parcial de Moià des de la banda sud entre el 1920 i el 1923. En primer terme es veu Castellnou de la Plana; en segon terme, la fàbrica d'El Vapor, i al fons, les cases del poble. La foto és de Salvador Renom i pertany a la col·lecció d'imatges de Ramon Tarter.

SALVADOR RENOM (ARXIU HISTÒRIC DE MOIÀ)